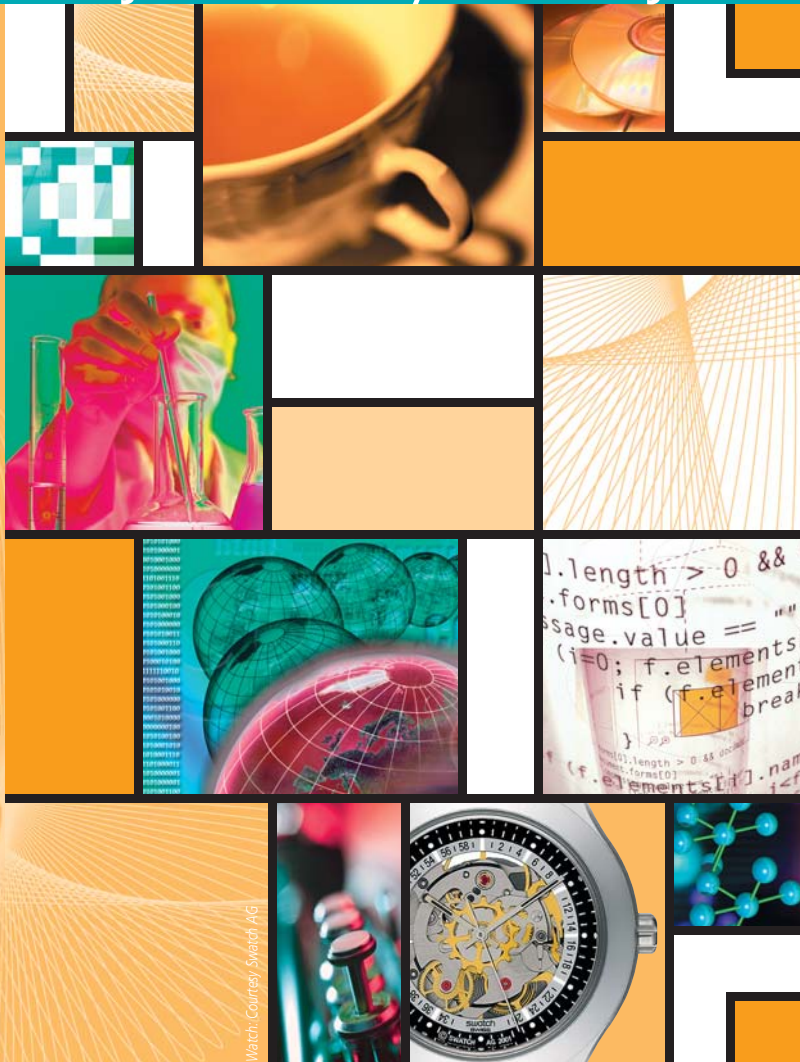

Шта је интелектуална својина?

Watch: Courtesy Swatch AG

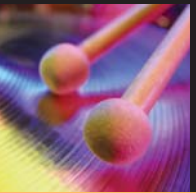
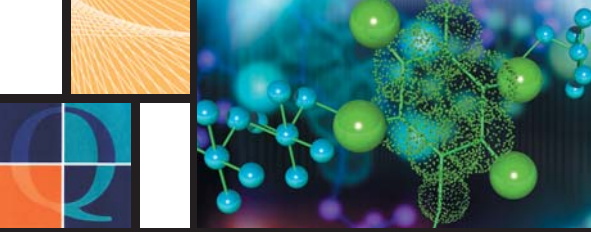
WIPO
Светска организација
за интелектуалну својину

Шта је интелектуална својина?

Садржај:

	страна
Шта је интелектуална својина?	2
Шта је патент?	5
Шта је жиг?	8
Шта је индустријски дизајн?	12
Шта је географска ознака?	14
Шта су ауторско и сродна права?	18
Шта је Светска организација за интелектуалну својину?	22

Шта је интелектуална својина?

Шта је интелектуална својина?

Интелектуална својина односи се на стваралаштво ума: проналаске, књижевна и уметничка дела и симболе, имена и слике који се користе у трговини. Интелектуална својина подељена је у две категорије:

- **Индустријска својина**

укључује патенте за проналаске, жигове, индустријски дизајн и географске ознаке.

- **Ауторско право**

укључује књижевна дела као што су романи, поезија и драме, филмови, музичка дела, уметничка дела као што су цртежи, слике, фотографије и скулптуре и архитектонски дизајн. Права сродна ауторском праву укључују права уметника извођача на њихова извођења, права произвођача фонограма и права организација за радиодифузију на њихове радио и телевизијске програме.

Шта су права интелектуалне својине?

Права интелектуалне својине су као и било која друга власничка права – она допуштају ствараоцу, или власнику патента, жига или ауторског права да има користи од свог рада или инвестиције. Ова права су изложена у члану 27. Универзалне декларације о људским правима, која истиче право на корист од заштите моралних и материјалних интереса који произилазе из ауторства над било којом научном, књижевном или уметничком продукцијом.

Значај интелектуалне својине је први пут признат у Париској конвенцији за заштиту индустријске својине из 1883. године и Бернској конвенцији за заштиту књижевних и уметничких дела из 1886. године. Светска организација за интелектуалну својину (WIPO) администрира са оба ова уговора.

Зашто промовисати и штитити интелектуалну својину?

Постоји неколико убедљивих разлога. Прво, напредак и добробит човечанства почива на његовој способности за нове креације у области технологије и културе. Друго, правна заштита ових нових креација охрабрује трошење додатних ресурса, што води даљим иновацијама. Треће, промоција и заштита интелектуалне својине подстиче економски развој, ствара нове послове и привредна предузећа и унапређује квалитет живота и уживање у њему.

Ефикасан и праведан систем интелектуалне својине може да помогне свим државама да остваре свој потенцијал у интелектуалној својини као моћно оруђе економског развоја и друштвеног и културног благостања. Систем интелектуалне својине помаже да се направи равнотежа између интереса проналазача и јавног интереса, обезбеђујући окружење у коме креативност и проналазаштво могу да цветају, на корист свима.

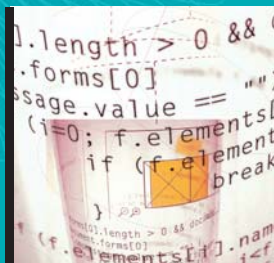
Какву корист има просечна особа?

Права интелектуалне својине награђују стваралаштво и људски напор који је погонско гориво напретка човечанства.

Неки примери:

- Филм вредан више милијарди долара, снимање музике, издаваштво и индустрија софтвера, који доносе задовољство милионима људи у свим деловима света, не би постојали без заштите ауторским правом;
- Потрошачи не би имали начина да сигурно купују производе или услуге без поуздане, међународне заштите жига и спровођења права чиме се обесхрабрују кривотворење и пиратерија;
- Без награда предвиђених патентним системом, истраживачи и проналазачи имали би мало подстицаја да наставе да производе боље и ефикасније производе за потрошаче широм света.

Шта је патент?

Шта је патент?

Патент је искључиво право признато за проналазак који је производ или поступак који обезбеђује нов начин да се нешто уради или нуди ново техничко решење проблема.

Патент обезбеђује заштиту за проналазак власнику патента. Заштита се признаје у ограниченом периоду, обично 20 година.

Коју врсту заштите нуди патент?

Патентна заштита значи да проналазак не може бити направљен, коришћен, дистрибуиран или продат у комерцијалне сврхе без пристанка власника патента. Ова патентна права се обично спроводе у суду, који, у већини система, има овлашћења да заустави повреду патента. Обрнуто, суд може да прогласи патент ништавим на основу успешног изазова треће стране.

Која права има власник патента?

Власник патента има право да одлучи ко може - или не може - да користи патентирани проналазак у периоду у коме је проналазак заштићен. Власник патента може да да дозволу, или лиценцу, другим странама да користе проналазак под заједнички договореним условима. Власник може, такође, да прода права на проналазак неком другом који тада постаје нови власник патента. Када једном патент истекне, заштита престаје и

проналазак улази у јавни домен, то јест власник више нема искључива права на проналазак, који постаје доступан и свима другима за комерцијално искоришћавање.

Зашто су патенти неопходни?

Патенти обезбеђују подстицај појединцима нудећи им признање за њихову креативност и материјалну накнаду за њихове проналаске који се користе на тржишту. Ови подстицаји охрабрују проналазаштво које обезбеђује да се квалитет људског живота стално побољшава.

Коју улогу патенти играју у свакодневном животу?

Патентирани проналасци су, у ствари, проткали сваки аспект људског живота, од електричне сијалице (патенти који припадају Едисону и Свону) и пластике (патенти који припадају Бекеленду) до хемијских оловки (патенти који припадају Бироу) и микропроцесора (патенти које има Интел, на пример).

Сви власници патента имају обавезу да за патентну заштиту открију у јавности информације о своме проналаску да би обогатили свеукупно постојеће техничко знање на свету. Таква база јавних информација, која стално расте, промовише даље стваралаштво и подстиче иновације код других људи. На овај начин патенти обезбеђују не само заштиту за власника већ и вредне информације и инспирацију за будуће генерације истраживача и проналазача.

Како се признаје патент?

Први корак у обезбеђивању патента је подношење патентне пријаве. Патентна пријава обично садржи наслов проналаска, као и назначење техничке области; она мора да укључи постојеће стање технике и опис новости проналаска језички јасно и довољно детаљно да стручњак са просечним разумевањем те области може да користи или репродукује проналазак. Такви описи су обично праћени визуелним материјалима као што су

цртежи, планови или дијаграми који боље описују проналазак. Пријава такође садржи различите „патентне захтеве“, тј, информације које прецизно одређују обим заштите признате патентом.

Која врста проналазака може да се штити?

Проналасци морају, генерално, да испуне следеће услове да би се штитили патентом. Морају имати практичну намену, морају показати елемент новости, то јест неке нове карактеристике непознате у свеукупном постојећем знању у техничкој области. Ово свеукупно већ постојеће знање назива се „стање технике“. Проналазак мора да покаже инвентивни ниво до кога не би могао да дође просечан стручњак у тој техничкој области. Коначно, предмет пријаве мора бити прихватљив као „патентбилан“ на основу закона. У многим земљама научне теорије, математички методи, биљне или животињске сорте, открића природних супстанци, пословни системи или методе

медицинског лечења (за разлику од производа у медицини) уопште узевши нису патентбилни.

Ко признаје патенте?

Патент признаје национални завод за патенте или регионални завод који ради за изванредан број земаља, као што је Европски завод за патенте (ЕРО) и Афричка организација за интелектуалну својину (ОАПИ). На основу таквих регионалних система, подносилац пријаве захтева заштиту за проналазак у једној или више земаља, а свака земља одлучује да ли ће дати патентну заштиту у својим границама. Уговор о сарадњи у области патената (РСТ), којим администрира WIPO, омогућава да подношење једне међународне пријаве патената има исто дејство као националне пријаве поднете у назначеним земљама. Подносилац који тражи заштиту може да поднесе једну пријаву и захтева заштиту у жељеном броју држава потписница.

Шта је жиг?

Жиг је знак разликовања којим се идентификују извесне робе или услуге као оне које је произвела или обезбедила одређена особа или предузеће. Његово порекло датира из древних времена, када су занатлије репродуковале своје потписе или „жигове“ на својим уметничким или употребним производима. Током година ови жигови су еволуирали у данашњи систем регистрације и заштите жига. Систем помаже да потрошачи идентификују и купују производ или услугу зато што њена природа и квалитет, назначени јединственим жигом, испуњавају њихове потребе.

Шта је жиг?

Која је улога жига?

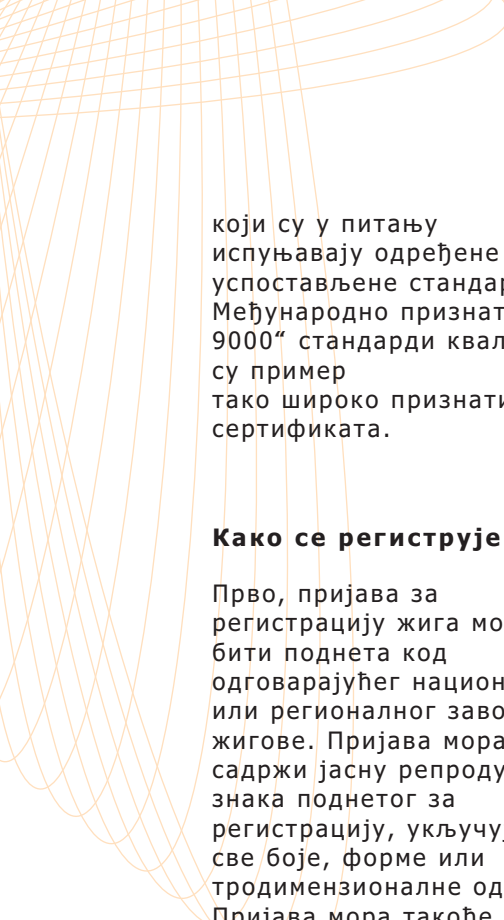
Жиг осигурава заштиту власнику жига, обезбеђујући му искључиво право његовог коришћења да би идентификовао робе или услуге, или са циљем да се овласти неко други да га користи, уз новчану надокнаду. Период заштите варира, али жиг се може обновити неограничено уз плаћање одговарајућих такси. Заштиту жига спроводе судови, што у већини система има снагу да спречи повреду жига.

У ширем смислу, жигови промовишу иницијативу и предузећа широм света, награђујући власнике жигова признањем и финансијском добити. Заштита жига такође осујећује напоре нелојалне утакмице, којој прибегавају кривотворитељи, па користе сличне дистинктивне знаке са намером да изнесу на тржиште инфериорне или различите производе или услуге. Систем омогућава људима који поседују вештину и предузимљивост да произведу и пласирају на тржишту робе и услуге под најпоштенијим могућим условима, олакшавајући тако међународну трговину.

Које врсте жигова могу бити регистроване?

Могућности су готово неисцрпне. Жигови могу бити једна реч или комбинација речи, слова и бројева. Они се могу састојати од цртежа, симбола, тродимензионалних знакова као што су облик и паковање роба, ту су и звучни знаци као што је музика или вокално извођење, мириси или боје коришћене као дистинктивне одлике.

Поред жигова, који идентификују комерцијални извор роба или услуга, постоји неколико других категорија жигова. Колективни жигови су у власништву удружења чији их чланови користе да би себе идентификовали са извесним нивоом квалитета и других захтева постављених од стране удружења. Примери таквих удружења би били они који заступају рачуновође, инжењере или архитекте. Сертификациони жигови се дају за усклађеност са дефинисаним стандардима, али нису ограничени на неко чланство. Они се могу признати сваком ко може да потврди да производи

који су у питању испуњавају одређене успостављене стандарде. Међународно признати „ISO 9000“ стандарди квалитета су пример тако широко признатих сертификата.

Како се региструје жиг?

Прво, пријава за регистрацију жига мора бити поднета код одговарајућег националног или регионалног завода за жигове. Пријава мора да садржи јасну репродукцију знака поднетог за регистрацију, укључујући све боје, форме или тродимензионалне одлике. Пријава мора такође да садржи листу роба или услуга на које би се знак примењивао. Знак мора да испуни извесне услове да би био заштићен као робни жиг или друга врста жига. Жиг мора бити дистинктиван, тако да потрошачи могу да га разликују од других жигова који идентификују друге производе, као и да идентификују одређен производ са њим.

Он не сме да доводи у заблуду или заварава потрошаче или руши јавни поредак или морал.

Коначно, права за која је поднета пријава не могу бити иста или слична правима која су већ призната другом власнику жига. Ово може бити одређено путем претраживања и испитивања од стране националног завода, или приговором трећих страна које захтевају слична или идентична права.

Колико је широка заштита жига?

Готово све државе на свету региструју и штите жигове. Сваки национални или регионални завод води Регистар жигова који садржи потпуне информације о пријави, о свим регистрацијама и обнављањима права, олакшавајући испитивање, претраживање („решерш“) и могући приговор трећих страна. Дејства такве регистрације су, међутим, ограничена на државу (или, у случају регионалних регистрација, државе) где је извршено регистровање.

Да би се избегла потреба да се региструје одвојено у сваком националном или регионалном заводу, WIPO администрира

системом међународног регистровања жигова. Овај систем успостављају два уговора, Мадридски аранжман о међународном регистровању жигова и Мадридски протокол. Лице које има везе (преко националности, боравишта или пословног седишта) са неком државом - страном једног или оба ова уговора може, на основу регистрације или пријаве код завода за жигове те земље, да добије међународну регистрацију која производи дејство у неким или у свим другим државама Мадридске уније.

Шта је индустријски дизајн?

Шта је индустријски дизајн?

Индустријски дизајн је украсни или естетски изглед неког предмета. Дизајн се може састојати од тродимензионалних одлика, као што је облик или површина неког предмета, или дводимензионалних одлика, као што су узорци, линије или боја.

Индустријски дизајн се примењује на широком низу разноврсних индустријских производа и ручног рада: од техничких и медицинских инструмената до сатова, накита или других луксузних предмета; од ствари за кућу и електричних уређаја до возила и архитектонских структура; од дизајна текстила до луксузне робе.

Да би био заштићен на основу већине националних закона, индустријски дизајн мора бити нов или оригиналан и нефункционалан. Ово значи да је индустријски дизајн преваосходно естетске природе и било које техничке одлике предмета на коме је примењен се не штите.

Watch: Courtesy Swatch AG

Swiss Army Knife: courtesy Victorinox Ltd

Зашто се штити индустријски дизајн?

Индустријски дизајн је баш оно што чини неки предмет атрактивним и привлачним, стога је он допуна комерцијалној вредности производа и побољшава његов пласман на тржишту.

Када је индустријски дизајн заштићен, власник – лице или предузеће које је регистровало дизајн – је обезбедило искључиво право против неовлашћеног копирања или имитације дизајна од стране трећих лица. Ово помаже да се обезбеди праведан повраћај улагања. Ефикасан систем заштите такође користи потрошачима и јавности уопште, промовисањем праведне тржишне утакмице и поштене трговине, охрабривањем креативности и стављањем у први план производа који су естетски атрактивнији.

Заштита индустријског дизајна помаже економском развоју, охрабривањем креативности у индустријском и мануфактурном сектору, као и традиционалним уметностима и вештинама. Они доприносе интензивном ширењу трговачких послова и извозу националних производа.

Индустријски дизајн може бити релативно једноставан и јефтин да би се развијао и штитио. Он је разумно приступачан малим и средњим предузећима као и индивидуалним уметницима и занатлијама и у индустријализованим државама и у земљама у развоју.

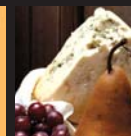
Како индустријски дизајн може да се заштити?

У већини држава индустријски дизајн може да се региструје како би се заштитио на основу закона о индустријском дизајну. Према општем правилу, да би се могао регистровати, дизајн мора да буде „нов“ или „оригиналан“. Различите државе имају различите дефиниције таквих термина, као и варијације самог процеса регистрације. Генерално, „нови“ значи да није истоветан или врло сличан дизајну који нам је већ познат из прошлости. Када се једном дизајн региструје, издаје се потврда о регистрацији. После тога, време заштите је обично пет година, уз могућност даљих периода продужавања, у већини случајева до 15 година. Зависно од посебних националних закона и врсте дизајна, индустријски дизајн може бити такође заштићен

као дело примењене уметности на основу закона о ауторском праву. У неким државама паралелно постоје индустријски дизајн и заштита ауторским правом. У другим државама, они су међусобно искључиви: кад једном власник изабере једну врсту заштите, он не може даље да се позива на други вид заштите. Под извесним околностима индустријски дизајн може такође да се штити на основу закона о нелојалној утакмици, иако услови за заштиту, права и обезбеђени правни лек могу да буду значајно различити.

Колико је широко присутна заштита индустријског дизајна?

Уопште узевши заштита индустријског дизајна је ограничена на државу у којој се заштита признаје. На основу Хашког аранжмана о међународном депоновању индустријског дизајна, уговора којим администрира WIPO, нуди се поступак за међународно регистровање. Пријавилац може да поднесе једну међународну пријаву, било у WIPO или у националном заводу државе која је страна уговора. Дизајн ће онда бити заштићен у онолико држава чланица тог уговора колико пријавилац жели да назначи.

Шта је
географска
ознака?

Шта је географска ознака?

Географска ознака је знак коришћен на робама које имају специфично географско порекло и поседују квалитете или добар углед који је већином последица тог места порекла. Најчешће, географска ознака се састоји од имена места порекла роба.

Пољопривредни производи типично имају квалитете који проистичу из њиховог места производње и на које утичу посебни локални географски фактори, као што је клима и земљиште. Да ли знак функционише као географска ознака зависи од националног закона и доживљаја купаца. Географске ознаке могу бити коришћене за широки низ разноврсних пољопривредних производа, као што су, на пример, „Тоскана“ за маслиново уље произведено у специфичним областима Италије, или „Рокфор“ за сиреве произведене у овом региону у Француској.

Употреба географских ознака није ограничена на пољопривредне производе. Оне могу такође да нагласе специфичне квалитете

производа који су последица људског фактора који се може наћи у месту порекла производа, а то су посебне вештине занатлија и традиције у занатској производњи. То место порекла може бити село или град, регион или држава. Пример за ово друго је „Швајцарска“ или „Швајцарски“, што се посматра као географска ознака у многим земљама за производе који су направљени у Швајцарској, а нарочито сатове.

Шта је ознака порекла?

Ознака порекла је посебна врста географске ознаке која се користи на производима који имају специфичан квалитет који је искључиво или суштински последица географског окружења у коме су производи настали. Концепт географске ознаке обухвата ознаку порекла. Примери ознака порекла који су заштићени у државама странама Лисабонског аранжмана о заштити ознака порекла и њиховом међународном регистровању су „Бордо“ за вино произведено у регији Бордо у Француској, „Хавана“ за дуван узгајан

у региону Хаване на Куби или „Текила“ за алкохоле произведене у посебним областима Мексика.

Зашто је географским ознакама потребна заштита?

Географске ознаке потошачи пре свега разумеју као посебно наглашавање порекла и квалитета производа. Многи од њих су стекли вредан високи углед који, ако није одговарајуће заштићен, може бити погрешно представљен од стране непоштених предузетника у трговини. Лажно коришћење географских ознака од неовлашћених страна, на пример „Даџерлинг“ за чај који није узгајан баш у баштама Даџерлинга, је штетно за потрошаче и легитимне произвођаче. Први су обманути и наведени да верују како су купили прави производ са специфичним квалитетима и карактеристикама, док су они у ствари добили безвредну имитацију. Други трпе штету зато што су њима одузети вредни послови, а изграђени углед њихових производа је нарушен.

Која је разлика између географских ознака и жига?

Жиг је знак који користи неко предузеће да направи разлику између својих роба и услуга од оних које припадају неком другом предузећу. Он даје власнику право да искључи друге из коришћења жига. Географска ознака говори потрошачима да је производ произведен на извесном месту и да има извесне карактеристике захваљујући месту производње. Он може бити коришћен од стране свих произвођача који праве своје производе на месту означеном географском знаком и чији производи деле типичне квалитете.

Како се штити географска ознака?

Географске ознаке се штите у складу са националним законима и на основу широког низа концепата, као што су закони против нелојалне утакмице, закони за заштиту потрошача, закони за заштиту сертификационих жигова или посебни закони за заштиту географских

ознака или ознака порекла. У суштини, неовлашћене стране не могу да користе географске ознаке ако је вероватно да ће таква употреба довести јавност у заблуду у погледу правог порекла производа. Санкције које се примењују иду од судских привремених мера које спречавају неовлашћено коришћење до плаћања одштете или казни или, у озбиљним случајевима, до затворске казне.

Како су географске ознаке заштићене на међународном нивоу?

Известан број уговора, којима администрира WIPO, обезбеђује заштиту географских ознака, од којих су најзначајније Париска конвенција за заштиту индустријске својине из 1883. и Лисабонски аранжман о заштити ознака порекла и њиховом међународном регистровању.

Шта је „генеричка“ географска ознака?

Ако се име неког места користи као назначење посебног типа производа, пре него ли ознака порекла

тог производа, термин више не функционише као географска ознака. На пример „дижонски сенф“ је тип сенфа који води порекло од пре много година, из француског града Дијона; међутим, с временом он је почео да означава изванредан тип сенфа који се производи на многим местима. Стога је „дижонски сенф“ сада генеричка ознака и односи се на тип производа, пре него на место настанка.

Која је улога WIPO у заштити географских ознака?

WIPO администрира извесним бројем међународних споразума који се баве делимично или потпуно са заштитом географских ознака (на пример, Париска конвенција за заштиту индустријске својине и Лисабонски аранжман за заштиту ознака порекла и њихово међународно регистровање). Штавише, државе чланице WIPO и друге заинтересоване стране разматрају на састанцима WIPO нове начине проширења међународне заштите географских ознака.

Шта су ауторско и сродна права?

Шта су ауторско и сродна права?

Ауторско право је корпус закона који признају писцима, уметницима и другим ствараоцима заштиту њихових књижевних и уметничких креација, која се обично називају „делима“. Блиско повезана област права у спрези са ауторским правом су „сродна права“, која обезбеђују права слична или идентична ауторским правима, иако понекад ограниченија или краћег трајања. Корисници сродних права су:

- извођачи (као што су глумци и музичари) за њихова извођења;
- произвођачи звучних записа (на пример снимака на касетама и компакт дисковима) за њихове снимке; и
- организације за радиодифузију за њихове радио или телевизијске програме.

Дела обухваћена ауторским правом укључују, али нису ограничена на: романе, поезију, драме, референтна дела, новине, компјутерске програме, базе података, филмове, музичке композиције, кореографију, сликарство, цртеже,

фотографије, скулптуре, архитектуру, рекламе, мапе и техничке цртеже.

Која права обезбеђује ауторско и сродна права?

Ствараоци дела заштићених ауторским правом и њихови наследници и правни следбеници (обично познати под називом „носиоци права“), имају извесна основна права на основу закона о ауторском праву. Они имају искључиво право да користе или овласте друге да користе дело под договореним условима. Носилац (носиоци) права на дело може да забрани или одобри:

- његово репродуковање у свим облицима, укључујући штампање и звучне записе;
- његово јавно извођење и саопштавање јавности;
- његово емитовање;
- његово превођење на друге језике;
- и његову адаптацију, као што је роман који се транспонује у сценарио за филм.

Слична права, између осталог, записивање (снимање) и репродукција дела су призната на основу сродних права.

Многи типови дела, заштићени на основу закона о ауторском и сродним правима, захтевају масовну дистрибуцију, саопштавање, и озбиљно финансијско инвестирање за њихово успешно ширење и пласирање (на пример, публикације, звучни записи и филмови); стога, ствараоци често уступају права на своја дела компанијама које ће најбоље моћи да развију и пласирају дело на тржишту, тражећи за узврат накнаду у облику исплате и/или ауторског хонорара (накнада је заснована на проценту од прихода који доноси дело).

Финансијска права у ауторском праву имају трајање , као што је предвиђено у релевантним WIPO уговорима, која почињу са стварањем и записивањем дела и трају најмање 50 година после смрти аутора. Национални закони могу да усвоје и дужи период заштите. Овај период заштите омогућава и ствараоцима и њиховим наследницима и правним

следбеницима да имају финансијске користи у разумно дугом периоду времена. Сродна права уживају краћи период заштите, обично 50 година после извођења, записивања или пошто се одиграло емитовање. Ауторско право и заштита извођача такође укључују морална права, што је право да се захтева ауторство над делом и право да се успротиви променама дела које штете угледу аутора.

Права обезбеђена на основу ауторског и сродних права могу бити спроведена од стране носиоца права преко низа метода и форума, укључујући покретање грађанског поступка, тражење административног правног лека, и преко кривичног гоњења. Привремене мере, наредбе којима се захтева уништење предмета који вређају право, инспекторске мере итд, се користе за спровођење права.

Које су користи од заштите ауторског и сродних права?

Заштита ауторског и сродних права је суштинска компонента у подстицању људског стваралаштва

и иновација. Давање подстицаја ауторима, уметницима и ствараоцима у форми признања и праведне финансијске накнаде повећава њихове активности и домете и често увећава стваралачке резултате. Такође, обезбеђивањем постојања и спроводивости права, предузећа и компаније могу лакше да инвестирају у стварање, развој и глобално пласирање дела; ово, са своје стране, помаже да се повећа приступ делима и наглашава уживање у култури, знању и забави широм целог света, као и повећање привредног и друштвеног развоја.

Како ауторско и сродна права држе корак са напретком технологије?

Област ауторског и сродних права се огромно проширила током последњих неколико деценија са спектакуларним напретком технолошког развоја, који је са своје стране донео нове начине ширења стваралаштва путем таквих форми као што је саопштавање сателитским емитовањем за цео свет, компакт дисковима и DVD. Пласирање дела путем Интернета је већ најновији

развој, који покреће и нова питања у вези са ауторским и сродним правима у овом глобалном медију. WIPO је организација дубоко укључена у непрестану међународну дебату о формирању нових стандарда за заштиту ауторског права у кибернетском простору. У том погледу, Организација администрира WIPO Уговором о ауторском праву (WCT) и WIPO Уговором о извођењима и фонограмима (WPPT), који се често помињу као „Интернет уговори“. Ови Интернет уговори су разјаснили међународне норме усмерене на спречавање неауторизованог приступа и коришћења ауторских дела на Интернету.

Како су регулисани ауторско и сродна права?

Заштита ауторским и сродним правима прибавља се аутоматски без било какве потребе за регистрацијом или другим формалностима. Међутим, многе државе обезбеђују за национални систем могућност регистрације и депоновања дела; ови системи олакшавају, на пример, питања која

укључују спорове над власништвом или ауторским делом, финансијске трансакције, продају, цесију или пренос права.

Многи аутори и извођачи немају могућност или средства да истрају у правном или административном спровођењу ауторског или сродних права, посебно имајући у виду све веће коришћење широм света књижевних, музичких и права извођења. Резултат тога је да се успостављају и јачају организације или удружења за колективно остваривање права, што је растући и неопходан тренд у многим земљама. Ова удружења могу да обезбеде својим члановима користи од административне и правне експертизе организације и ефикасност, на пример, у сакупљању, израчунавању и расподели ауторских хонорара прибављених на темељу националног и међународног коришћења дела или извођења њиховог члана. Извесним правима произвођача звучних записа и организација за радиодифузију понекад се, такође, колективно управља.

Watch: Courtesy Swatch AG

Шта је Светска организација за интелектуалну својину?

Шта је Светска организација за интелектуалну својину?

Основана 1970, Светска организација за интелектуалну својину (WIPO) је међународна организација посвећена идеалу подстицања стваралаштва и обезбеђивања да се права стваралаца и власника интелектуалне својине штите широм света и да се проналазачи и аутори признају као такви и награђују за своју генијалност.

Ова међународна заштита делује као подстицај људском стваралаштву, померајући границе науке и технологије и обогаћујући свет књижевности и уметности. Обезбеђујући стабилно окружење за маркетинг производа интелектуалне својине, такође окреће точкове међународне трговине. WIPO блиско сарађује са својим државама чланицама и унутар своје организације са циљем да обезбеди да систем интелектуалне својине остане еластично оруђе које се може подешавати за просперитет и добробит, направљено са намером да се помогне схватању пуног потен-

цијала интелектуалне својине за садашње и будуће генерације.

Како WIPO промовише заштиту интелектуалне својине?

Будући да је део Уједињених нација, WIPO постоји и као форум за своје државе чланице где могу да створе и хармонизују правила и праксу заштите права интелектуалне својине. Већина индустријализованих нација има системе заштите који су стари вековима. Многе младе државе и земље у развоју, међутим, сада изграђују своје системе и законе о патентима, жиговима и ауторском праву. Са брзом глобализацијом трговине у последњој деценији, WIPO игра кључну улогу у помагању овим новим системима да се развију кроз трговинске преговоре, правну и техничку помоћ и обуку различитих врста, укључујући област јачања права интелектуалне својине.

WIPO такође обезбеђује глобалне системе регистрације - за патенте, жигове и индустријски дизајн -

који се редовно преиспитују од стране држава чланица и других заинтересованих лица да би се одредило како могу боље да послуже потребама корисника и потенцијалних корисника.

WIPO сарађује са државама чланицама на демистификацији интелектуалне својине из корена преко пословног сектора све до политичког нивоа да би обезбедило да корист од ње буде добро позната, правилно схваћена и приступачна свима.

Како се WIPO финансира?

WIPO је организација која се у великој мери самостално финансира, остварујући више од 90% свог годишњег буџета преко широко коришћених сервиса међународних регистрација, као и преко публикација и активности арбитраже и посредовања. Остатак долази од контрибуција држава чланица.

Наслов оригинала
What is Intellectual Property?

Издавач
Завод за интелектуалну својину
Књегиње Љубице 5
Београд
Тел.+ 381 11 2025 902, + 381 11 2025 800
Факс+ 381 11 311 23 77

За издавача
Бранка Тотић
директорка

Уредник
Емина Куленовић-Грујић

Превод
Мара Јовановић

Штампа
Албатрос плус, Београд

Тираж
1000

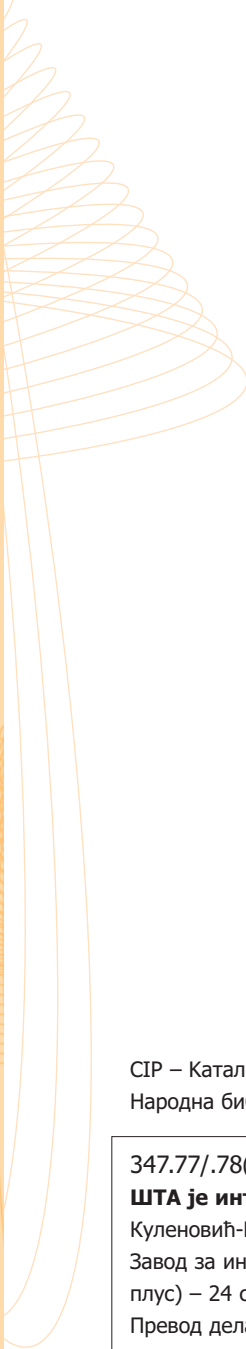
ISBN 978-86-7811-037-5
ISBN 978-92-805-1844-3

Београд, 2009.

„Ово издање је преведено и штампано уз дозволу Светске организације за интелектуалну својину (WIPO), власника ауторског права на основу оригиналне верзије на енглеском језику. Секретаријат WIPO не преузима ни моралну ни материјалну одговорност за превод или било коју другу адаптацију овог издања“.
WIPO ©(2003)

Без писане дозволе носиоца ауторског права, ни један део ове публикације не може бити умножен нити емитован ни у једном виду, нити било којим средством, електронским или механичким, осим на законом прописан начин.

Дисклејмер: Информације које су објављују у овој публикацији нису замена за стручне правне савете. Главни циљ је пружање основних обавештења о предмету ове публикације.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

347.77/.78(035)

ШТА је интелектуална својина? / [уредник Емина
Куленовић-Грујић, превод Мара Јовановић] - Београд:
Завод за интелектуалну својину, 2009 (Београд, Албатрос
плус) – 24 стр: илустр., 30 cm

Превод дела: What is Intellectual Property? - тираж 1000.

ISBN 978-86-7811-037-5

ISBN 978-92-805-1844-3

а) Интелектуална својина - Приручници

COBISS.SR-TD 167545356

